

Stručna služba: **TTI Group** d.o.o. Beograd

Beograd, septembar 2009. godine

INFORMACIJA 23

POGORŠANJE PLOŽAJA KOMUNALNIH PREDUZEĆA

Rezultati poslovanja javnih komunalnih preduzeća iz 2008. godinu nedvosmisleno pokazuju da je komunalna privreda u ozbiljnim problemima i sve dubljoj krizi. Kada se ovome doda činjenica da se prošle godine globalna ekonomska kriza odrazila na privredna kretanja u našoj zemlji tek krajem godine i samo delimično, onda je jasno da se u ovoj godini nažalost samo može očekivati dalje pogoršanje stanja.

Prikazana slika o stanju u komunalnoj privredi je sveobuhvatna i precizna pošto je dobijena na osnovu podataka iz veoma širokog uzorka od 174 javnih komunalnih preduzeća sa preko 35.000 stalno zaposlenih radnika. Ova preduzeća pružaju komunalne usluge za više od 90% ukupne populacije Srbije (bez Kosova i Metohije),

Sva posmatrana javna komunalna preduzeća grupisana su po kriterijumu delatnosti koje obavljaju i to na sledeći način:

Podela JKP po pretežnoj delatnosti	Broj preduzeća	Broj stalno zaposlenih	%
Specijalizovani vodovodi i kanalizacije	32	9.618	27%
Specijalizovani za daljinsko grejanje (toplane)	29	4.529	13%
Specijalizovani za održavanje čistoće	4	2.855	8%
Specijalizovani za održavanje zelenila	5	2.176	6%
Specijalizovani za pogrebne usluge	2	822	2%
Mešovita JKP koja u sastavu imaju vodovod	68	10.848	31%
Mešovita JKP koja u sastavu nemaju vodovode	34	4.619	13%
UKUPNO:	174	35.467	100%

Dinamika prihoda

U narednoj tabeli pokazano je da su prihodi komunalnih preduzeća su u 2008. godini realno smanjeni za čak 7%. Nominalni rast od 4% očigledno nije bio dovoljan da parira opštem rastu cena i slabljenju dinara u odnosu na evro, a simptomatično je da su prihodi sporije rasli čak i od projektovanog opšteg rasta cena iz Memoranduma o budžetu za 2008. godinu od 6%.

Podela JKP po delatnosti	U hiljadama dinara		U evrima		INDX 08/07
	2007	2008	2007	2008	
Vodovodi	15.124.447	15.340.600	190.868.841 €	173.144.470 €	91%
Toplane	22.663.562	23.015.871	286.011.636 €	259.772.810 €	91%
Čistoće	5.217.006	5.231.199	65.838.036 €	59.042.878 €	90%
Zelenila	2.825.684	3.074.241	35.659.818 €	34.697.980 €	87%
Pogrebne usluge	1.368.150	1.421.502	17.265.901 €	16.044.041 €	93%
Mešovita JKP bez vodovoda	10.312.715	11.439.843	130.145.318 €	129.117.863 €	99%
Mešovita JKP sa vodovodom	4.001.201	4.422.456	50.494.712 €	49.914.853 €	99%
UKUPNO	61.512.765	63.945.712	776.284.263 €	721.734.895 €	93%

Posmatramo po pojedinim tipovima komunalnih preduzeća, najmanji realni pad prihoda (-1%) zabeležen je kod mešovitih preduzeća koja obavljaju više raznovrsnih delatnosti. Komunalna preduzeća specijalizovana za jednu delatnost beleže realni pad prihoda od skoro 10%, a među njima najlošije su prošla specijalizovana gradska zelenila kod kojih je zabeležen i najveći realni pad prihoda od 13%.

Gubici i nelikvidnost

Ovo prilično jasno pokazuje da su najvažnije komunalne delatnosti (vodosnabdevanje, grejanje, čistoća...) u sve dubljoj krizi pre svega zbog pogrešne politike cena na lokalnom i nacionalnom nivou. Podatak da opštine u proseku nisu korigovale cene ni na nivou koji je Republika „dozvolila“ pokazuje i da je i sada i ranije bila besmisljena i potpuno nepotrebna postojeća kontrola cena i zarada u komunalnim preduzećima od strane republičke Vlade.

Dobitak/Gubitak komunalne privrede u Evrima				
Podela JKP po delatnosti	2005	2006	2007	2008
Vodovodi	-1.272.772 €	-6.487.241 €	-64.005.767 €	-59.464.077 €
Toplane	-15.701.251 €	-23.146.266 €	-4.099.167 €	-36.879.549 €
Čistoće	346.140 €	1.603.608 €	6.361.686 €	2.924.379 €
Zelenila	166.152 €	355.785 €	440.447 €	-231.685 €
Pogrebne usluge	1.031.649 €	-45.987 €	65.750 €	-1.183.555 €
Mešovita JKP bez vodovoda	-2.714.690 €	623.506 €	800.846 €	-2.747.054 €
Mešovita JKP sa vodovodom	-526.503 €	-998.595 €	-809.768 €	-4.199.278 €
UKUPNO	-18.671.275 €	-28.095.190 €	-61.245.974 €	-101.780.818 €

Rast gubitaka u poslovanju sam po sebi utiče na pogoršanje likvidnosti komunalnih preduzeća, a u tom segmentu poslovanja je komunalna privreda i do sada imala ozbiljne probleme izazvane niskim stepenom naplate potraživanja, neefikasnom pravnom zaštitom zarađenog prihoda, neekonomskim cenama i preranim dospećem obaveza za PDV. Sada, u uslovima globalne krize, kada je to došlo do ukupne stagnacije privrednih aktivnosti, svi zatečeni problemi su dodatno pojačani.

